

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 28. februar 1996

om godkendelse af Ruhrkohle Handel GmbH's overtagelse af Raab Karcher Kohle GmbH

(IV/EKSF.1147 — Ruhrkohle Handel/Raab Karcher Kohle)

(Kun den tyske udgave er autentisk)

(Tekst af betydning for EØS)

(96/471/EKSF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE
FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab, særlig artikel 66,

under henvisning til beslutning nr. 24/54 af 6. maj 1954 om en forordning til gennemførelse af traktatens artikel 66, stk. 1, vedrørende de forhold, som udgør kontrol med en virksomhed⁽¹⁾,

i forbindelse med anmeldelsen af 15. november 1994 af Ruhrkohle Handel GmbH's planer om at overtage alle andele i Raab Karcher Kohle GmbH,

efter at have indhentet den tyske forbundsregerings bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I. PARTERNE

- (1) Ruhrkohle Handel GmbH, Düsseldorf (i det følgende benævnt RH), er et helejet datterselskab af Ruhrkohle AG. Alle Ruhrkohle AG's interesser i aktiviteter, der ikke vedrører produktion af kul eller koks, er samlet i Ruhrkohle Beteiligungs-GmbH.

- (2) RH driver virksomhed inden for handel med fast brændsel (stenkul, stenkulsbriketter, og -koks, brunkul) og mineralolie, olieskift og serviceeftersyn på køretøjer samt bygningsteknik. Kulaktiviteterne omfatter national og international handel med industri- og engroshandelskunder samt private husstande. Som supplement hertil videreføres kul (til specielle kulkvaliteter). RH havde i 1994 en samlet omsætning på 3,82 mia. DM, fordelt med 2/3 på Tyskland og 1/3 på den resterende del af Vesteuropa. Kulhandelen tegnede sig for 2,67 mia. DM. RH beskæftiger 1 960 medarbejdere, heraf 400 inden for kulhandel.

- (3) Ruhrkohle AG, Essen (i det følgende benævnt RAG), driver primært virksomhed inden for udvinning af stenkul og produktion af koks. Begge produkter sælges dels direkte, dels via RH og dels via tredjemand. Med en andel på over 80 % af den indenlandske stenkulsudvinning er RAG langt det største tyske mineselskab. Derudover har RAG interesser inden for elproduktion, kemi og kunststoffer, bortskaffelse af affald, minedriftteknik og ejendomsområdet. RAG's omsætning lå i 1994 på 25,5 mia. DM, hvoraf 22,4 mia. DM blev opnået på det tyske marked. Den samlede omsætning fordelte sig med 13,1 mia. DM på minedriftsområdet og 12,4 mia. DM på aktiviteterne i de andre selskaber. Af RAG's samlede arbejdsstyrke på 111 000 er 87 000 stadig ansat inden for minedrift (1969: 183 000). Aktierne i RAG ejes af fem aktionærer (delvis via joint venture-selskaber med andre deltagere), nemlig VEBA (ca. 39,2 %), VEW (30,2 %), Thyssen (12,7 %) samt Krupp-Hoesch (8 %) og Arbed SA (6,5 %). Egne aktier: 3,5 %.

⁽¹⁾ EFT nr. 9 af 11. 5. 1954, s. 345 (Den Høje Myndighed).

- (4) Raab Karcher AG, der hører ind under VEBA-gruppen, har samlet sine aktiviteter inden for handel med kul i Raab Karcher Kohle GmbH, Essen (i det følgende benævnt RKK). Selskabet beskæftigede i 1994 lidt over 700 medarbejdere (1993: 1 209) og havde en omsætning på 1,29 mia. DM (1993: 1,59 mia. DM), hvoraf 1,18 mia. DM stammede fra Tyskland og 113 mio. DM fra andre medlemsstater.
- (5) RH (samt RAG) og RKK sælger stenkul, et EKSF-produkt, og er dermed virksomheder i den i EKSF-traktatens artikel 80 anvendte betydning.

II. DEN PÅTÆNKTE TRANSAKTION

- (6) RH påtænker at købe alle andele i RKK af Raab Karcher AG. Der er således tale om en koncentration i den i EKSF-traktatens artikel 66 anvendte betydning.

III. KONCENTRATION

- (7) Ved at overtage hele kapitalen og alle stemmerettighederne i RKK får RAG (via RH) direkte kontrol over RKK. Denne overtagelse udgør en overtagelse af kontrollen med en virksomhed, jf. Den Høje Myndigheds beslutning nr. 24/54, og dermed en koncentration i den i EKSF-traktatens artikel 66, stk. 1, anvendte betydning.
- (8) Dette er tilfældet til trods for, at RKK som den virksomhed, der skal overtages, hidtil indirekte har hørt ind under VEBA AG, og VEBA samtidig er den største aktionær i RAG (VEBA ejer 39,2 % af aktierne i RAG og repræsenterer ca. 40 % på generalforsamlingen). I henhold til RAG's vedtægter og forretningsordenen for direktion og bestyrelse kan man ikke gå ud fra, at VEBA udøver kontrollen over RAG alene, og at den planlagte overtagelse af RKK som følge heraf vil være en koncernintern, ikke anmeldelsespligtig transaktion. Det er snarere RAG's generalforsamling, direktion og bestyrelse, der i de enkelte sager træffer beslutning med simpelt flertal (§ 6, stk. 2, § 11, stk. 3, § 21, stk. 3, i vedtægten og § 13, stk. 7, i forretningsordenen for direktionen). Dette gælder også sager af principiel betydning som den samlede virksomheds forretningspolitik, varetagelsen af aktionærrettigheder i datterselskaber mv. (§ 3, stk. 7, sammenholdt med § 2, stk. 1, i forretningsordenen for direktionen). I henhold til de vedtægtsmæssige aftaler findes der ingen vetoret for bestemte aktionærer, og i henhold

til aktionærerne heller ingen poolingaftaler vedrørende stemmerettigheder. Som følge heraf kan der principielt forekomme forskellige flertal og også flertalsafgørelser, der går VEBA imod.

- (9) Parterne mener, at der ikke er nogen af aktionærerne, der kontrollerer selskabet alene eller i fællesskab med andre. Muligheden for at danne forskellige flertal taler for denne opfattelse. På den anden side er der noget, der taler for, at RAG kontrolleres i fællesskab af de fem aktionærer. På grund af den fremtrædende rolle, som RAG spiller inden for kulpolitikken i Tyskland, har aktionærerne stærke fælles interesser. I forbindelse med »Jahrhundertverdrag«, der løb frem til udgangen af 1995, og stålværksaftalen »Hüttenverdrag« (se betragtning 26 og 27), er det primært RAG, der i tæt samarbejde med de kompetente statslige organer skal gennemføre den tyske kulpolitik på stenkulsområdet. Generalforsamlingen og bestyrelsen i RAG har således også altid truffet deres beslutninger med enstemmighed.
- (10) Minoritetsaktionærer kan have så stærke fælles interesser, at de ved udøvelsen af stemmeretten i joint venture-selskabet ikke vil gå imod hinanden, men deraf kan ikke udledes, at de udøver fælles kontrol (se i den forbindelse også Kommissionens meddelelse om fusionsbegrebet efter Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 af 21. december 1989 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser, EFT nr. C 385 af 31. 12. 1994, s. 5, punkt 32). Kommissionen har ikke i tidligere beslutninger truffet nogen afgørelse i spørgsmålet om aktionærernes fælles kontrol med RAG. Den har konstateret, at VEBA kun har en begrænset indflydelse på RAG, og har i vid udstrækning ladet forbindelsen mellem de to koncerner ude af betragtning i forbindelse med den konkurrenceretlige undersøgelse (se Kommissionens beslutning af 12. december 1990, sag nr. 782, Stinnes Intercabon/Stromeyer, punkt 2). »Jahrhundertverdrag« udløb ved udgangen af 1995, og den ændring af subventionsordningerne for de tyske stenkulsminer, der finder sted i 1996, kan resultere i en differentiering af de enkelte RAG-aktionærers interesser. Det er ikke nødvendigt at besvare spørgsmålet om aktionærernes fælles kontrol med RAG her. Også selv om man antog, at der var tale om en fælles kontrol, ville der med hensyn til RKK ske en ændring i VEBA's kontrol. VEBA ville miste enekontrollen med RKK, som ville blive underlagt RAG-aktionærernes fælles kontrol (se med hensyn til overgangen fra enekontrol til fælles kontrol Kommissionens meddelelse om fusionsbegrebet efter Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 af 21. december 1989 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser,

punkt 16 og 18). Erhvervelsen af RKK udgør således under alle omstændigheder en koncentration i den i EKSF-traktatens artikel 66, stk. 1, anvendte betydning.

- (11) I forbindelse med den konkurrenceretlige vurdering af koncentrationen skal der imidlertid tages højde for spørgsmålet om aktionærernes fælles kontrol med RAG for så vidt, at der ikke ville have eksisteret et fuldstændig uafhængigt konkurrenceforhold mellem RAG/RH og RKK, hvis VEBA antages at have haft en medbestemmende indflydelse i RAG allerede før koncentrationen. Det er imidlertid ikke nødvendigt at foretage en vurdering af dette begrænsede konkurrenceforhold her, idet den planlagte koncentration — som vist nedenfor — ikke vil hindre egentlig konkurrence, ej heller hvis konkurrenceforholdet mellem RAG/RH og RKK antages at være uafhængigt.

IV. DET RELEVANTE MARKED

1. Produktmarkederne

- (12) RH og RKK sælger stenkul og stenkulsprodukter (stenkulsbriketter, stenkulskoks) til industrien (elproducerende industri, stålvirksomheder, andre industrivirksomheder) samt til husstande og håndværkere. Husstands- og håndværkerområdet falder ikke ind under EKSF-traktaten (se EKSF-traktatens artikel 80).

Efterspørgselsiden

- (13) Når man ser på efterspørgselsiden i forbindelse med stenkul og stenkulsprodukter (i det følgende blot benævnt stenkul), må man først generelt tage udgangspunkt i et marked for salg af stenkul til industrielle aftagere. På grund af forskelligartede anvendelsesformål, subventionsordninger for bestemte aftagergrupper og som følge heraf stærkt varierende priser må salget imidlertid underinddeles yderligere i salg til den elproducerende industri (dampkul), stålproducenter (kokskul og højovnskoks) og andre industrielle aftagere. Sidstnævnte gruppe skal primært findes inden for sukker-, cement- og papirindustrien og køber hovedsageligt dampkul til fremstilling af procesvarme. Alle disse kul- og koksarter er i henhold til artikel 81 sammenholdt med bilag I underkastet EKSF-traktatens bestemmelser. Parterne foretager ligeledes en tilsvarende afgrænsning af markedet efter aftagergrupper.

Energibærernes substituerbarhed

- (14) Med hensyn til salget til den elproducerende industri (energiforsyningsvirksomheder og små elproducerende virksomheder), der tegner sig for 70 % af den samlede omsætning (se betragtning 25), kan stenkul rent principielt ikke erstattes af andre energibærere. Den nuværende forsyningsstruktur, der er betinget af de allerede eksisterende kraftværker og delvis fastlagt i statslige bestemmelser (det såkaldt »energimix«), samt de betydelige investeringsomkostninger, der påløber ved om- og nybygning af kraftværker, vanskeliggør eller ligefrem umuliggør en omlægning fra stenkul til olie, gas eller kerneenergi. Parterne har fremført, at et stort antal kraftværker også kan forbrænde olie eller gas, samt at der importeres elektricitet direkte. Som supplement finder der en import af elektricitet sted i spidsbelastningsperioder, men den spiller ingen større rolle rent kvantitativt. Kommissionens undersøgelser har desuden vist, at der anvendes olie som tændild og olie og gas som støtteild ved ustabil kulbrænding, f.eks. som følge af urenheder. Da stenkulkraftværker ved forbrænding af olie og gas imidlertid kun opnår en brøkdel af stenkuls forbrændingsydelse, kan disse to energibærere ikke reelt erstatte stenkul.
- (15) Dette gælder principielt også for brunkul. Kulkraftværker er ikke egnede til forbrænding af begge kularter. Som parterne selv indrømmer, er en omstilling fra den ene til den anden kulart uøkonomisk og som følge af de forskellige brændegenskaber næppe heller teknisk gennemførlig (fyringskedlens volumen, anvendelse af reststoffer).
- (16) Da brunkul i modsætning til stenkul også giver anledning til uforholdsmæssig store transportomkostninger (vandindholdet udgør op til 40 %), ville dette brændselstof under alle omstændigheder kun kunne konkurrere med stenkul, hvis udvindingsområdet lå i umiddelbar nærhed af kraftværket (se Kommissionens beslutning af 27. juni 1994, IV/M.402 — PowerGen/NRG Energy/Morrison Knudsen/Mibrag, punkt 10). En sådan konkurrence er imidlertid kun relevant i forbindelse med nyopførelse af kraftværker og berører derfor kun indirekte afsætningen af stenkul. Kommissionens undersøgelser har vist, at der ud over opførelse af et nyt brunkulkraftværk i Brandenburg ikke kan forventes yderligere kraftværkskapacitet etableret i Tyskland inden for de næste ti år. I forbindelse med driften af eksisterende kraftværker er den for de enkelte energibærere gældende prisudvikling imidlertid kun af betydning, hvis et kraftværksselskab råder over forskellige kraftværker og desuden er i stand til at variere deres udnyttelsesgrad. I spidsbelastningsperioder er selv disse kraftværksselskaber ikke længere fleksible.

(17) Det er grunden til, at det sagligt relevante marked for den elproducerende industri som hovedaftager må begrænses til stenkul, og at andre energibærere højest kan skabe en vis perifer konkurrence i den forudgående fase ved ny- eller ombygningsinvesteringer i forbrændingsanlæg (se tillige Kommissionens afgørelse Stinnes Intercarbon/-Stromeyer af 12. december 1990, punkt 7).

(18) For stålvirksomhederne er stenkul ligeledes kun i meget begrænset omfang substituerbar med andre energibærere. Om det relevante produktmarked skal begrænses til stenkul eller afgrænses yderligere, kan i denne forbindelse forblive et åbent spørgsmål, da koncentrationen ikke hindrer egentlig konkurrence, ej heller hvis man antager, at der kun eksisterer et marked for salg af stenkul til stålproducenter (se betragtning 55).

(19) Når det drejer sig om salg af stenkul til andre industrielle aftagere forekommer der imidlertid visse substitutionsrelationer til olie og gas eller andre brændselsstoffer. Parterne har givet eksempler på den bivalente udnyttelse af forbrændingsanlæg inden for cementindustrien, hvor en primær energibærer som kul anvendes ved en primær forbrænding, dvs. til dækning af ca. 70 % af energi-behovet, og ringere brændsel eller affald i en sekundær forbrænding til dækning af den resterende tredjedel af behovet. Lignende eksempler blev anført for sukkerindustrien. Kommissionen bekræftede i sin beslutning *British Fuels Limited* af 9. juli 1987 (Beretning om Konkurrencepolitikken 1987, nr. 94), at andre energibærere kan udøve et konkurrencemæssigt pres på stenkul ved salg til andre industrielle forbrugere. For disse industrielle aftageres vedkommende vil stenkul på grund af omstillingsomkostningerne imidlertid næppe uindskrænket kunne erstattes af andre energibærere. Om det relevante produktmarked skal begrænses til stenkul eller afgrænses yderligere, kan dog i denne forbindelse forblive et åbent spørgsmål, da koncentrationen ikke hindrer opretholdelsen af en egentlig konkurrence, ej heller hvis man antager, at der kun eksisterer et særskilt marked for salg af stenkul til andre industrielle aftagere (se betragtning 56 ff.).

2. Det relevante geografiske marked

(20) Markedet for salg af stenkul til den elproducerende industri i Tyskland udgør geografisk set stadig et nationalt marked. Denne afgrænsning foretager parterne også i anmeldelsen. Dette skyldes frem for

alt det særlige system til subventionering af tysk stenkul, der har skabt en forsyningsstruktur på energiområdet og en konkurrencestruktur inden for kulafsætningen i Tyskland, der ikke kan sammenlignes med forholdene i andre medlemsstater (se betragtning 26 ff.). Tyske kraftværker kan frem over ganske vist i ubegrænset omfang købe importeret kul, men incitamentet til at importere stenkul i stedet for at købe dem fra RAG eller en anden tysk producent er meget lille, så længe den finansielle facilitet, som staten stiller til rådighed, ikke er opbrugt. Enhver import til en pris under den gennemsnitlige tredjelandspris ville reducere denne yderligere i det følgende kvartal og ud fra de udenlandske leverandørers synsvinkel virke som en adgangshindrende pris. Man må alt i alt konstatere, at de enkelte medlemsstater kun i relativt begrænset omfang er trængt ind på hinandens markeder.

(21) Salget af stenkul til stålproducenter vil i hvert fald frem til udgangen af 1997 blive reguleret af de købsforpligtelser og subventioner, der er fastsat i »Hüttenvertrag« (se betragtning 27). Markedet er derfor i geografisk henseende et nationalt marked.

(22) Med hensyn til det ikke-subventionerede salg af stenkul til andre industrielle aftagere skulle man måske tage udgangspunkt i et geografisk marked, der går ud over Tyskland, da disse aftagere i overvejende grad køber importeret kul. På den anden side spiller forhandler-/kunderelationen en større rolle i forbindelse med denne aftagerstruktur, der er stærkt præget af små og mellemstore virksomheder. Det har hidtil primært været tyske handelsvirksomheder, der har varetaget denne funktion. Afgrænsningen af det geografiske marked kan i denne forbindelse imidlertid forblive et åbent spørgsmål, da koncentrationen ikke vil hindre opretholdelsen af en egentlig konkurrence, ej heller hvis markedet antages at være det tyske marked (se betragtning 56 ff.).

V. KONKURRENCEMÆSSIG VURDERING I HENHOLD TIL ARTIKEL 66, STK. 2

(23) Sammenlægningen af RH og RKK kan tillades på de i artikel 66, stk. 2, fastsatte betingelser, hvis den påtænkte transaktion ikke sætter de pågældende virksomheder i stand til:

— at bestemme priserne, kontrollere eller indskrænke produktionen eller distributionen eller at hindre opretholdelsen af en egentlig konkurrence på en betydelig del af markedet for disse produkter

- eller unddrage sig konkurrencereglerne, navnlig ved at skabe en kunstig fortrinsstilling, som medfører en væsentlig fordel i adgangen til forsyningskilderne og afsætningsmarkederne.
- (24) Spørgsmålet om, hvorvidt den planlagte koncentration hindrer eller fjerner konkurrencen på det tyske marked for salg af stenkul, skal besvares på baggrund af subventionsordningen for tysk stenkul, der anvendes til elproduktion, nemlig dampkul (ordningen ændres i 1996), samt ud fra den position, RAG opnår på markedet for salg af indenlandsk og importeret kul som følge af koncentrationen.

1. Salg af stenkul i Tyskland

- (25) Der blev i 1994 solgt i alt ca. 80 mio. tons stenkul og stenkulsprodukter i Tyskland (1993: 76,7 mio. tons for stenkul, stenkulsbriketter og -koks sammenlagt, kilde: Statistik der Kohlenwirtschaft e. V., Zahlen zur Kohlenwirtschaft, Heft 142, juni 1995). Heraf stammer 17,6 mio. tons (samt 0,9 mio. tons kokskul, der forarbejdes til koks i Tyskland) fra importeret kul. Det tyske marked er det største marked i EU, lidt større end det britiske og betydeligt større end markedet i de andre kulforbrugende medlemsstater (Spanien, Frankrig, Italien, Benelux). Den elproducerende industri tegnede sig for langt den største del af den samlede afsætningsmængde, nemlig ca. 70 %, mens stålindustrien og andre industrielle aftagere tegnede sig for henholdsvis 18,8 mio. tons og 4,7 mio. tons. Der blev leveret ca. 1,3 mio. tons til husstande og håndværkere.
- (26) Tidligere var det tyske marked med hensyn til de to hovedaftagergrupper elproducenter og stålproducenter præget af »Jahrhundertvertrag« og »Hüttenvertrag«. »Jahrhundertvertrag« er betegnelsen for et kompleks af aftaler, mellem på den ene side de 44 offentlige elforsyningsvirksomheder og de industrielle virksomheder, der producerer deres egen strøm, og på den anden side sammenslutningen af tyske stenkulsminer, Gesamtverband des Deutschen Steinkohlebergbaus. I aftalekomplekset, der stammer fra 1980, forpligtede førstnævnte gruppe sig til at aftage en bestemt mængde tysk stenkul til elproduktion frem til 1995. Stenkullene blev aftaget til en fastlagt listeprijs svarende til produktionsomkostningerne. Differencen i forhold til verdensmarkedsprisen for tung fyringsolie blev godtgjort elproducenterne via den »Kohlepfennig«-afgift, som den endelige forbruger blev pålagt. De forhandlinger, som forbundsregeringen og parterne i »Jahrhundertvertrag« gennemførte inden for rammerne af den såkaldte kulrunde i 1989, resulterede i, at købsforpligtelserne (for perioden 1991-1995) blev fastsat til minimum 40,9 mio. tons stenkulsækvivalenter, også benævnt stenkulsenheder (SKE) årligt, svarende til ca. 41,5 mio. tons stenkul, hvoraf elforsyningsvirksomhederne tegnede sig for 34,4 mio. tons og de elproducerende industrivirksomheder for 6,5 mio. tons stenkulsækvivalenter. Ved beslutning af 22. december 1992 erklærede Kommissionen i henhold til EØF-traktatens artikel 85, stk. 3, kartelforbuddet for uanvendeligt på »Jahrhundertvertrag«, der udløb den 31. december 1995 (EFT nr. L 50 af 2. 3. 1993, s. 14). Ved udgangen af 1995 udløb tillige toldkontingentloven, som tidligere havde begrænset omfanget af kulimporten.
- (27) I »Hüttenvertrag« er der fastsat bestemte købsforpligtelser vedrørende kokskul gældende for den tyske stålproducerende industri. Aftalen løber frem til år 2000 og er godkendt af Kommissionen frem til udgangen af 1997 (beslutning af 30. marts 1989, EFT nr. L 101 af 13. 4. 1989, s. 35). I kulrunden 1991 blev der aftalt en forlængelsesordning frem til 2005. Ifølge købsforpligtelserne er leveringsrelationerne vedrørende kokskul og koks så godt som udelukkende etableret mellem kulproducenter og stålproducenter. Engroshandelen indgår praktisk talt ikke i disse forretninger.
- (28) Pr. 1. januar 1996 er de tyske dampkul underlagt en ny subventionsordning. Fremover er det ikke længere afsætningsmængden, men subventionsvolumenet, der fastlægges — udformet i trin med let faldende støtte. I loven om sikring af stenkulsanvendelse i elproduktionen og om ændring af atomloven og eltilførselsloven af 19. juli 1994 fastsættes den årlige elproduktionsstøtte til 7,5 mia. DM for 1996 og 7 mia. DM for årene 1997-2000. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at der vil ske en yderligere reduktion i årene 1999 og 2000. Ved en skønnet prisdifference på 200 DM/ton mellem tysk og importeret stenkul tilstræbes således et afsætningsvolumen på 37,5 mio. tons i 1996 og 35 mio. tons i det følgende år. Støtten udbetales direkte fra den finansielle facilitet til mineselskaberne. Den beregnes efter forskellen mellem produktionsomkostningerne for tysk stenkul og den gennemsnitlige tredjelandspris for importeret kul frit leveret

ved den tyske grænse. Detaljerne fastlægges i forbundsøkonomiministeriets elproduktionsbestemmelser af 13. juni 1995 (tysk statstidende, Bundesanzeiger, af 20. juni 1995, s. 6565).

- (29) Denne støtte til fællesskabskul ydes efter Kommissionens forudgående godkendelse og på de betingelser, der anføres i Kommissionens beslutning nr. 3632/93/EKSF. I henhold hertil må statsstøtte ikke medføre konkurrencefordrejning eller forskelsbehandling mellem Fællesskabets kulproducenter, -købere og -forbrugere.
- (30) Parterne mener, at den nye subventionsordning fra 1996 åbner stenkulsmarkedet som sådan for konkurrence fra importeret stenkul.
- (31) RAG og de to andre tyske mineselskaber (Saarbergwerke, Preussag Ibbenbühen) skal fra 1996 med finansiell støtte fra den finansielle facilitet selv sælge deres kul til kraftværkerne. Dette er rent principielt et skridt i retning af en åbning af markedet for dampkul, der tidligere næsten var reguleret fuldt og helt, idet elproducenterne fra 1996 i større omfang end hidtil har mulighed for at købe importeret kul. Ifølge Kommissionens undersøgelser kan man imidlertid kun i begrænset omfang tale om, at markedet er åbnet for konkurrence. RAG har foreløbig ingen spillerum med hensyn til fastsættelse af prisen. For at kunne drage fordel af subventionerne er RAG principielt forpligtet til at sælge til den gennemsnitlige tredjelandpris. I elproduktionsbestemmelserne og ydelsesreglerne er der kun fastsat nogle få undtagelsestilfælde, hvor prisen kan fastsættes på et lavere niveau. Hvis f.eks. en elproducent kan dokumentere at have købt 20 % af sit årlige behov til en importkulpris, der ligger under tredjelandsprisen, kan denne elproducent forlange at få leveret tysk stenkul fra RAG til denne lavere pris. RAG har i så fald fortsat krav på godtgørelse af den — i dette fald større — difference i forhold til sine produktionsomkostninger, men må samtidig acceptere, at selskabets andel af den finansielle facilitet på 7,5 mia. DM (fra 1997 7 mia. DM) opbruges hurtigere.
- (32) På den anden side er RAG — indtil den finansielle facilitet er opbrugt — altid i stand til at sælge produkterne til den gennemsnitlige verdensmarkedspris. Dermed begrænses andre kulimportørers afsætningsmuligheder på forhånd. Enhver import af kul til en pris, der ligger under gennemsnittet, får ved beregningen af den fremover gældende gennemsnitlige tredjelandpris en positiv virkning på den pris, elproducenten skal betale. Det er

vanskeligt at vurdere, hvilke afsætningsmuligheder RAG fra 1996 reelt har i forhold til importørerne, idet den tidligere afsætning ikke afspejler den elproducerende industris reelle behov. Alligevel viste Kommissionens undersøgelser, at elproducenterne — i hvert fald på kort sigt — fortsat vil dække deres behov for dampkul ved indkøb hos primært RAG og de andre tyske mineselskaber. For det første kan de nu købe tysk stenkul til den gennemsnitlige verdensmarkedspris, og for det andet er deres kraftværker indstillet efter at skulle forbrænde tysk stenkul, ligesom udnyttelsen af reststofferne, der bliver et stadigt vigtigere element i forbrændingsprocessen, er indrettet efter tysk stenkuls kvalitative sammensætning. Enkelte elproducenter anførte samlet set logistiske og kvalitative fordele som årsag til, at de fastholdt deres hidtidige indkøbsadfærd. Forsyningsikkerheden samt de offentlige elforsyningsvirksomheders præference for indenlandsk stenkul blev anført som andre årsager til en konstant indkøbsadfærd. Selv hvis RAG og de to andre tyske mineselskaber skulle opleve et fald i deres årlige afsætningsvolumen fra 1996, vil det på grund af faldet i efterspørgslen efter kul ikke umiddelbart komme importvirksomhederne til gode.

- (33) Efter RAG's mening vil elproducenterne købe de mængder, der ikke er dækket ind ved langfristede leveringsaftaler, ved kortfristede køb af mindre kulmængder på spotmarkedet. Dette vil delvis komme importørerne til gode. Kommissionens undersøgelser har således vist, at både konkurrenterne og aftagerne generelt regner med, at den importerede andel af afsætningsvolumenet vil stige i et vist omfang. I 1994 blev der importeret 18,5 mio. tons stenkulsprodukter (inklusive 2,2 mio. tons koks) til Tyskland⁽¹⁾. Som følge af den forventede stigning vurderes importvolumenet i år 2000 til ca. 20-25 mio. tons. Importen skal af det tyske marked forventes først at stige mærkbart efter år 2000 — i takt med at subventioneringen af de tyske stenkulsminer reduceres. I mange undersøgelser går man imidlertid ud fra, at stigningen bliver kraftig. Således anser den tyske kulimportør-sammenslutning, Verein Deutscher Kohleimporteure e. V., Hamburg, det for muligt, at der i år 2000 importeres 25 mio. tons eller 30 mio. tons kul, mens statistikker fra Kohlewirtschaft e. V. Essen, allerede i år 2000 udviser et importvolumen på mere end 32 mio. tons. Parterne refererer til

⁽¹⁾ 1993: 15 mio. tons stenkulsprodukter (inkl. 1 mio. tons koks). Den tyske kulimportør-sammenslutning skønner, at importen på EU-plan vil stige fra de nuværende 130 mio. tons til 190 mio. tons.

undersøgelser foretaget af Prognos AG og Det Internationale Energiagentur, der begge går ud fra, at importen stiger til over 35 mio. tons i år 2000.

2. Koncentrationens virkninger på de pågældende markeder

a) Markedsandele

(34) Det må sammenfattende konstateres, at markederne for afsætning af stenkul til industrielle forbrugere i Tyskland vil ændre sig betydeligt i de følgende år uafhængigt af den planlagte koncentration RH/RKK. Som følge af den nye subventionsordning, der gælder fra 1996, vil aftagerne inden for den elproducerende industri reducere deres køb af indenlandsk stenkul, der for øjeblikket udgør 70 % af den samlede kulafsætning, og på mellemlang sigt i øget omfang efterspørge importeret stenkul. Dette har især konsekvenser for konkurrencestrukturen i handelsleddet, som det forklares i det følgende (se betragtning 42 ff.). Der skal ved den konkurrencemæssige vurdering af den nye virksomhedskoncentration i særlig grad tages hensyn til disse konsekvenser, der ikke er betinget af koncentrationen.

(35) RAG (inklusive RH) afsatte i 1994 i alt 55,9 mio. tons stenkul, briketter og koks. Heraf gik 40,8 mio. tons til elproducenter, 14,7 mio. tons til stålvirksomheder og 1,5 mio. tons til andre industrielle aftagere samt husstande og håndværkere.

(36) RKK solgte i 1994 i alt 7,9 mio. tons (1993: 8,1 mio. tons), heraf 5,6 mio. tons i Tyskland. 3,5 mio. tons af afsætningen i Tyskland stammer fra indenlandsk udvinding, mens 2,1 mio. tons blev importeret.

(37) Ifølge de tal, parterne har forelagt, lå markedsvolumenet for dampkul for året 1994 på 57,6 mio. tons (1993: 58,5 mio. tons, i begge tilfælde uden salget til stålindustrien samt husstande og håndværkere). Under hensyntagen til, at 85 % af den kul, som RH og RKK sælger, leveres af RAG og dermed altså allerede indgår i RAG's afsætning, når man frem til følgende markedsandele i forbindelse med salget af stenkul til den elproducerende industri:

RAG	[...] mio. tons ⁽¹⁾	[65-70 %] ⁽²⁾
RH	[...] mio. tons ⁽¹⁾	[<10 %] ⁽²⁾
RKK	[...] mio. tons ⁽¹⁾	[<5 %] ⁽²⁾
	[...] mio. tons ⁽¹⁾	[70-75 %] ⁽²⁾
Saarbergwerke	[...] mio. tons ⁽¹⁾	[10-15 %] ⁽²⁾

(38) Betragter man udelukkende salget af importeret stenkul til den elproducerende industri (volumen: 11,6 mio. tons), tegner der sig følgende billede:

RH	[...] mio. tons ⁽¹⁾	[15-20 %] ⁽²⁾
RKK	[...] mio. tons ⁽¹⁾	[5-10 %] ⁽²⁾
	[...] mio. tons ⁽¹⁾	[20-30 %] ⁽²⁾
Stinnes	[...] mio. tons ⁽¹⁾	[40-45 %] ⁽²⁾
RTE	[...] mio. tons ⁽¹⁾	[<5 %] ⁽²⁾
Andre	0,8 mio. tons	6,9 %
Direkte import	2,5 mio. tons	21,6 %

(39) Ved salg af stenkul til andre industrielle aftagere (ligeledes uden stålproducenter) fremkommer følgende markedsandele (ved et volumen på 4,7 mio. tons i 1994):

RH	[...] mio. tons ⁽¹⁾	[15-20 %] ⁽²⁾
RKK	[...] mio. tons ⁽¹⁾	[20-25 %] ⁽²⁾
	[...] mio. tons ⁽¹⁾	[35-40 %] ⁽²⁾
Stinnes	[...] mio. tons ⁽¹⁾	[25-30 %] ⁽²⁾
RTE	[...] mio. tons ⁽¹⁾	[5-10 %] ⁽²⁾
Andre	1,1 mio. tons	23,4 %

⁽¹⁾ Forretningshemmelighed.

⁽²⁾ Forretningshemmelighed, hvorfor blot markedsandelsintervallet anføres.

(40) Det samlede volumen for afsætning af stenkul til stålproducenter udgjorde 18,8 mio. tons i 1994. Som følge af stålproducenternes købsforpligtelser i henhold til »Hüttenvertrag« tegnede RAG's prismæssigt regulerede, direkte leverancer sig for 14,4 mio. tons. RH og RKK afsatte udelukkende begrænsede mængder af importeret kul på dette marked. RH og RKK tegnede sig for henholdsvis [...] mio. tons⁽¹⁾ og [...] mio. tons⁽¹⁾. Den fælles markedsandel af det samlede volumen udgør [75-85 %]⁽²⁾. Saarbergwerke har en markedsandel på [10-15 %]⁽²⁾ ([...] mio. tons⁽³⁾ direkte leverancer). RH's og RKK's fælles andel af al import af koks og kokskul udgør [25-30 %]⁽²⁾.

b) *RAG's konkurrencemæssige stilling efter koncentrationen*

(41) Hvis man tager udgangspunkt i de hidtidige markedsforhold gældende for salg af stenkul, vil der med etableringen af RH/RKK blive skabt en handelsvirksomhed med et omsætningsvolumen på over 20 mio. tons stenkul (10,6 mio. tons indenlandsk stenkul og 9,7 mio. tons tredjelandskul, heraf 4-5 mio. tons kul importeret til Tyskland). Da markedsstrukturen må forventes at ændre sig i de kommende år, og da RKK hidtil har været struktureret efter at handle med tysk kul, må man dog generelt ikke forvente, at RAG efter at have erhvervet RKK skulle kunne hindre opretholdelsen af en egentlig konkurrence med hensyn til salg til industrielle aftagere (elproducerende industri, stålproducenter, andre industrielle aftagere) (EKSF-traktatens artikel 66, stk. 2), især ikke, hvis man tager i betragtning, at RAG's markedsandel sandsynligvis falder.

aa) *Salget til den elproducerende industri (dampkul)*

(42) Tidligere, hvor der fandt en subventionering sted i henhold til »Jahrhundertvertrag«, spillede afsætningen af indenlandsk stenkul via handelsvirksomheder til elproducenter en vis rolle. Under den subventionsordning, der gælder fra 1996, udviskes forskellen mellem mineselskabernes direkte salg og salget via handelen. Fremover vil de tyske mineselskaber og frem for alt RAG have en interesse i at sælge indenlandsk stenkul direkte til den på forhånd fastsatte gennemsnitlige tredjelandspris. Parterne og andre markedsdeltagere går derfor ud fra, at afsætningen af indenlandske dampkul i

fremtiden vil ske i væsentligt mindre omfang, hvis overhovedet, via handelsvirksomheder som RH, RKK og tilsvarende virksomheder. Dermed er alle handelsvirksomheder stort set henvist til handel med importeret kul. For så vidt angår indenlandsk stenkul vil handelsleddet, som parterne har fremført, formodentlig kun blive koblet ind ved salg til mindre elproducenter. Da det i den forbindelse imidlertid kun drejer sig om et årligt volumen på ca. 0,6 mio. tons, har RH/RKK for så vidt ingen væsentlig konkurrencefordel ved at være integreret i RAG-koncernen.

(43) Hvis man således går ud fra, at der i fremtiden ikke længere er plads til et handelsled ved salg af tysk stenkul til den elproducerende industri, resulterer RAG's erhvervelse af RKK i en væsentlig lavere tilvækst, end det umiddelbart kunne se ud til. Som anført ovenfor vil markedsandelen for dampkul, som er det vigtigste delmarked for stenkul, vokse med reelt [$< 5\%$]⁽²⁾. Det forhold, at RAG i sig selv har så stor en markedsandel på dampkulmarkedet, er en direkte følge af de særlige forhold, der er forbundet med salg af subventioneret tysk kul. RAG's nuværende markedsandel vil falde som følge af den forventede vækst i konkurrencen på dette marked på mellemlang og lang sigt. Da RAG ikke har noget egentligt spillerum med hensyn til fastsættelse af priser, er denne markedsandel ikke et udtryk for egentlig markedsstyrke. Ser man på importerede kul, der som område får større betydning i fremtiden, udgør væksten via RKK på grundlag af tallene fra 1994 [5-10 %]⁽²⁾ af al import til Tyskland. Importhandelen er imidlertid, som det vil blive beskrevet nedenfor, ikke præget af konstante leveringsrelationer og hører ikke til RKK's særlig stærke sider.

RKK's konkurrencemæssige potentiale

(44) I 1994 havde RKK en omsætning på 1,3 mia. DM og beskæftigede 700 medarbejdere (1995: 500). Virksomheden råder over et veludbygget distributions- og lagernet med ni filialer med 44 oplagringssteder. Heraf er de 37 udelukkende beregnet til forsyning af husstande og håndværkere (heraf 28 i de nye delstater). Kun fire steder, nemlig i Mannheim, Stuttgart, Karlsruhe og Duisburg-Ruhrort, spiller leverancerne til industrielle forbrugere en vis rolle ved siden af leverancerne til husstande og håndværkere. Af RKK's nuværende 500 medarbejdere tegner husstands- og håndværkerområdet sig alene for de 400. Ifølge parterne vil handelen med husstande og håndværkere stadig være i kraftig tilbagegang i de kommende år og nødvendiggøre lukningen af flere oplagringssteder. RKK har allerede i de senere år måttet lukke et stort antal oplagringssteder, som virksomheden

⁽¹⁾ Forretningshemmelighed — mindre end 0,5 mio. tons.

⁽²⁾ Forretningshemmelighed, hvorfor blot markedsandelsintervallet anføres.

⁽³⁾ Forretningshemmelighed.

havde erhvervet i de nye delstater efter den tyske forening. På grund af koncentrationen vil RH opnå en ikke ubetydelig synergieffekt med hensyn til distribution og oplagring. Den skal imidlertid primært findes inden for handelen med husstande og håndværkere og skal sikre et rentabelt omsætningsvolumen på et marked, der skrumper kraftigt ind. De konkurrencemyndigheder, der har ansvaret for at vurdere konsekvenserne af koncentrationen inden for husstands- og håndværkerområdet, har ikke forbudt koncentrationen.

- (45) De små industrielle aftagere får derimod leveret produkterne direkte — som en direkte levering til den endelige køber. I den forbindelse er det udelukkende Duisburg-Ruhrort, der — om overhovedet nødvendigt — spiller en rolle som omladningsplads. Store industrielle aftagere, dvs. kraftværker, råder over egne banetilslutninger og forbindelser til de indre vandveje og er ikke afhængige af en sådan infrastruktur hos deres leverandører. RKK's distributions- og lagernet giver således ikke RH en nævneværdig fordel ved levering af produkter til industrielle aftagere.

Importhandel

- (46) RKK har som led i importhandelen agenturer i Sydafrika, Colombia, USA og Australien. Virksomheden importerede i 1994 2,1 mio. tons stenkulsprodukter til Tyskland (1993: 1,6 mio. tons), hvoraf Sydafrika tegnede sig for mere end en tredjedel og Colombia, Kina, Polen og Den Tjekkiske Republik ligeledes for store mængder. Disse minedriftslande er set ud fra kvalitet og pris af særlig betydning for importen til Tyskland. Hvor det er Sydafrika, Australien og USA, der med tilsammen 65 % af kulhandelen på verdensplan spiller den vigtigste rolle, er det med hensyn til import til Tyskland Sydafrika, Polen og Colombia, der spiller den vigtigste rolle (disse landes andel af importen udgør 61 %).
- (47) For 1995's vedkommende regner RKK med en fornyet tilbagegang i sin importhandel til ca. 1,5 mio. tons. Aftalerne indgås for bestemte kulkvaliteters vedkommende ganske vist som eksklusivaftaler, men i reglen kun for et år. Siden det er blevet almindeligt kendt, at RH og RKK planlægges fusioneret, har RKK mistet forskellige leveringsaftaler med udenlandske producenter helt eller delvist. Således opsigde den kinesiske kulproducent Shanxi Sanjia Coal & Chemistry Ltd under henvisning til koncentrationen leveringsaftalerne med udgangen af 1995 (volumen: [...] tons⁽¹⁾). RKK's sydafrikanske leverandører Total og Duiker har under henvisning til leveringsaftalerne mellem RH

og den konkurrerende producent i Sydafrika, Amcoal, reduceret deres leverancer på ca. [...] tons⁽¹⁾ med næsten 50 %. RKK regner med et fuldstændigt leveringsstop i 1996. Denne funktionsbetingede »bortsmeltningseffekt« vil ifølge parterne også betyde, at bestemte udenlandske producenter vil nægte at samarbejde med en importør (RKK), der er tilknyttet en indenlandsk kulproducent, her RAG.

- (48) Selv om RKK med en import på ca. 2 mio. tons til Tyskland sammen med Stinnes, RH og RTE er en af de mere betydningsfulde importører, vedrører virksomhedens — ligesom RH's — handelsaktiviteter primært tysk kul. Mens kun [...] mio. tons⁽²⁾ af Stinnes samlede omsætning i Tyskland på [...]⁽¹⁾ hidrørte fra tysk kul, solgte RKK [...] mio. tons⁽²⁾ tysk kul. Dette er resultatet af en VEBA-intern omfordeling af opgaverne fra 1992. I henhold hertil overtog Stinnes fuldstændig den internationale kulhandel og samtidig en væsentlig del af importhandelen, bl.a. ved erhvervelse af RKK's interesser i Polkohle. RKK skulle primært koncentrere sig om tyske kul. Siden da har RKK ikke haft en tilstrækkelig tyngde i den internationale handel, idet virksomheden, bortset fra importen til Tyskland, ikke driver international kulhandel. Stinnes er derimod en væsentlig mere betydningsfuld udbyder både med hensyn til den internationale handel og i forbindelse med importen til Tyskland.
- (49) Ifølge forskellige markedsdeltagere vil handelen med dampkul i fremtiden i stigende omfang være præget af direkte leveringsaftaler mellem kraftværker og udenlandske producenter. Handelsvirksomheder fungerer i disse tilfælde udelukkende som agenter, der skal forestå den logistiske afvikling. RAG og RKK har ganske vist i afgørende grad indirekte interesser i den hidtidige hovedimportør af tjekkisk kul Brennstoff-Importgesellschaft mbH, Bayreuth, men aftagerne i Tyskland får i mellemtiden også leveret kul direkte fra de tjekkiske mineselskaber. Samme forhold gør sig gældende for polsk kul, hvor [...]⁽¹⁾ i 1995 for over 60 %'s vedkommende ikke længere blev indkøbt via den tidligere eneimportør Polkohle. Parterne vurderer kraftværkernes direkte import til 2,5 mio. tons i indeværende år. Den tyske sammenslutning af forsyningsvirksomheder, Wirtschaftliche Vereinigung deutscher Versorgungsunternehmen, Frankfurt, der som medlemmer tæller over 300 kommunale værker, skønner, at de kommunale forsyningsvirksomheder vil øge deres direkte import markant fra 1997, og regner selv med at afsætte mellem 2 og 3 mio. tons pr. år.

(1) Forretningshemmelighed.

(2) Forretningshemmelighed — mindre end 1 mio. tons.

(3) Forretningshemmelighed — mellem 2,5 og 3,5 mio. tons.

- (50) Det må sammenfattende konstateres, at RAG/RH ved erhvervelsen af RKK får lettere adgang til importeret kul, men som følge af RKK's begrænsede betydning som importør og på grund af rene handelsvirksomheders stadig mindre betydning ved import af kul får selskabet ikke mulighed for ukontrolleret adfærd med hensyn til import af kul. Konkurrenter som Stinnes, RTE eller andre kan ikke som følge af koncentrationen forventes at få vanskeligere ved at få adgang til forsyningskilder i andre minedriftslande.

Den nuværende og potentielle konkurrence

- (51) Efter koncentrationen vil RH/RKK praktisk talt kun have Stinnes Intercoal som konkurrent inden for engroshandel med kul. Som allerede anført ovenfor blev aktiviteterne inden for VEBA-koncernen opdelt på RKK og Stinnes, da RKK's internationale kulhandel og virksomhedens interesser i Polkohle blev overført til Stinnes. Selv om Stinnes i modsætning til RKK i overvejende grad sælger importeret kul, er de to virksomheders aftagerkreds kun i begrænset omfang forskellige. Dette skyldes, at Stinnes ligesom RKK primært leverer kul til kraftværker. På baggrund af denne overlapning med hensyn til aftagere, den stadig hårdere konkurrence inden for importeret kul og de forskellige interesser, de to virksomheder har som følge af deres modsatrettede opgaver, kan man gå ud fra, at RH/RKK og Stinnes i fremtiden i stigende omfang vil konkurrere med hinanden. VEBA har ganske vist indirekte afgørende kapitalinteresser i den nye enhed RH/RKK, men med salget af RKK til RAG har VEBA imidlertid snarere reduceret end styrket sin indflydelse på RKK. I betragtning af RH/RKK's betydelige markedsposition får Stinnes en særlig betydning som eneste større uafhængige konkurrent til den nye virksomhedskoncentration. Dette skyldes frem for alt Stinnes stærke stilling i den internationale kulhandel og i forbindelse med salg af importeret stenkul i Tyskland. Stinnes er for indværende RH/RKK's vigtigste konkurrent, både når det drejer sig om adgangen til de markeder, hvor der kan købes importeret kul til gunstige priser, og adgangen til afsætningsmarkederne i Tyskland.

- (52) Ud over Stinnes driver handelsvirksomheder som RTE, Saarberg Handel og en række mindre kulhandlere virksomhed i Tyskland. De har dog som følge af de forholdsvis små mængder, de omsætter, kun begrænset betydning som konkurrenter til RH/RKK og Stinnes.

- (53) Som følge af den direkte imports voksende betydning kommer udenlandske producenter umiddelbart på tale som potentielle konkurrenter på det tyske marked. De engelske og franske kulprodu-

center, som Kommissionen har haft kontakt med, anser det på kort sigt ikke for særligt sandsynligt, at man med held kan trænge ind på det tyske marked, fordi indenlandsk kul subventioneres. Importørernes chancer på markedet vil først blive forbedret i afgørende grad ved en yderligere nedsættelse af de subventioner, der ydes til tysk kuludvinding. På mellemlang sigt, dvs. mellem 1996 og 1998, vil stigningen i importen derfor stadig være begrænset og formodentlig ikke overstige 15-20 %. Såfremt der herefter i overensstemmelse med prognoserne (se betragtning 33) sker en markant stigning i importen, må det påregnes, at udenlandske producenter og udenlandske handelsvirksomheder (Glencore, PhiBro, SSM, Anker) ifølge det rundspørge, Kommissionen har foretaget, vil gå ind på markedet.

- (54) Hvilke chancer, importeret kul vil have, og dermed hvilken konkurrencestruktur, der vil opstå, afhænger imidlertid i væsentlig grad også af den indkøbsadfærd, som elproducenterne fremover lægger for dagen. De otte største elforsyningsvirksomheder i Tyskland dækker 70-80 % af landets elektricitetsbehov. På nuværende tidspunkt har elproducenterne tendens til udelukkende at indgå basisaftaler med RAG og andre tyske kulproducenter. Dermed forbeholder de sig mulighed for kortfristede køb af indenlandsk eller udenlandsk kul på spotmarkedet. Også selv om man ikke skal regne med, at offentlige elforsyningsvirksomheder vil true den glidende reduktion af tysk kuludvinding ved drastisk at reducere efterspørgslen efter tysk kul, har de dog altid mulighed for at købe importeret kul via forhandlerne eller direkte hos de udenlandske producenter. Disse efterspørgere betragtede derfor også i langt overvejende grad ikke RAG/RH's erhvervelse af RKK som skadelig for konkurrencen.

bb) Afsætningen til stålindustrien

- (55) Mens stenkulsprodukter tidligere efter »Hüttenvertrag« udelukkende blev leveret direkte fra de tyske kulproducenter til stålproducenterne, kunne man i 1994 for første gang notere en afsætning på 1,9 mio. tons importeret koks og kokskul via handelsvirksomheder (i forhold til en samlet afsætning til stålproducenterne på 18,8 mio. tons). RH og RKK tegnede sig for henholdsvis [...] mio. tons⁽¹⁾ og [...] mio. tons⁽¹⁾ af importen. RAG/RH's andel af de samlede leverancer til stålindustrien øges ved koncentrationen blot med ca. 1 % til [75-85 %]⁽²⁾. Den fælles andel af den samlede import udgør [25-30 %]⁽²⁾. Markedsandelen forventes igen at

⁽¹⁾ Forretningshemmelighed — mindre end 0,5 mio. tons.

⁽²⁾ Forretningshemmelighed, hvorfor blot markedsandelsintervallet anføres.

falde som følge af, at leveringsaftalen for koks mellem RKK og Shanxi Sanjia er opsagt. Som følge heraf og under hensyntagen til en vis »bortsmeltningseffekt« medfører koncentrationen ligeledes ikke en hindring af egentlig konkurrence på dette marked.

cc) Afsætningen til andre industrielle aftagere

- (56) Hvis man tager udgangspunkt i, at markedet for afsætning af stenkul til andre industrielle aftagere er et begrænset marked, vil koncentrationen resultere i, at RH/RKK opnår en samlet markedsandel på [35-40 %]⁽¹⁾. Stinnes er den næststørste konkurrent med [25-30 %]⁽¹⁾. De andre industrielle aftagere skal primært findes blandt små og mellemstore virksomheder inden for cement-, kalk- og papirindustrien mv. samt virksomheder, der skal bruge stenkul til fremstilling af procesvarme. Disse aftager alle relativt små mængder. Således sælger RH ikke mere end 150 000 tons årligt til den største af virksomhedens øvrige aftagere. Det samlede volumen inden for dette markedssegment udgjorde da heller ikke mere end 4,7 mio. tons i 1994. I 1993 lå markedsvolumenet endnu på 6 mio. tons. Raab Karcher regner med, at dette marked vil blive reduceret på længere sigt og ligge på ca. 3 mio. tons i år 2005. I forhold til salget af dampkul og i forhold til salget til stålproducenter udgør salget til andre industrielle forbrugere således et forholdsvis ubetydeligt marked.
- (57) Parterne regner med en betydelig »bortsmeltningseffekt« på dette marked, da industrielle aftagere ikke ønsker at være afhængige af en enkelt leverandør. Efter at fusionsplanerne er blevet kendt, har nogle af kunderne allerede meddelt, at de agter at skifte leverandør. Fra 1996 vil RKK da heller ikke længere være en selvstændig handelsvirksomhed inden for RAG-koncernen. Navnet Raab Karcher Kohle GmbH vil ikke længere blive anvendt.
- (58) I modsætning til den elproducerende industri anvender de andre industrielle aftagere primært importeret stenkul. Som følge af virksomhedernes brede geografiske spredning og deres forholdsvis små indkøb har de udelukkende mulighed for at foretage deres indkøb via kulhandelsvirksomheder i Tyskland. De kan ikke foretage direkte indkøb hos tyske eller udenlandske producenter. Det er grunden til, at koncentrationen her får en kraftigere virkning end for de andre aftagere. Med Stinnes, der er den største tyske kulimportør, samt RTE, Rheinbraun og en række mindre forhandlere findes der imidlertid stadig i tilstrækkelig grad indkøbsalternativer på markedet.

- (59) Ifølge alle markedsdeltagerne er der i dag tilstrækkelige mængder importeret kul til rådighed på markedet. Prisen er den afgørende konkurrenceparameter. Da handelsvirksomheder i Tyskland desuden har transport- og omladningskapacitet til rådighed, især i forbindelse med transport på de indre vandveje, har RH/RKK for så vidt ingen særlige konkurrencefordele. Det er endelig en fordel for konkurrenterne, at importen primært afvikles som »direkte levering til den endelige køber« fra den pågældende havn. Hvis der skal finde en omladning sted i Duisburg, vil den nye virksomhedskoncentration ganske vist kunne drage fordel af lager- og omladningsvirksomheden Navigare i Duisburg-Ruhrort, som RKK ejer hovedparten af, men der findes også en række andre omladningsvirksomheder i Rhein-Ruhr-havnen i Duisburg. RAG's lager- og transportanlæg til distribution af tysk kul kan ligeledes kun udnyttes i begrænset omfang i forbindelse med importerede produkter.

c) *Den planlagte erhvervelse af MG PC Petrolkoks GmbH*

- (60) RAG agter at erhverve alle kapitalinteresser i den tyske virksomhed MG PC Petrolkoks GmbH, Frankfurt am Main (i det følgende benævnt MGPC), enten via datterselskabet RH eller — efter gennemførelsen af koncentrationen — via RKK. MGPC, et datterselskab af MG Carbon GmbH, har som eneste aktivitet handel med oliekokks og oliekokksforædlingsprodukter. Oliekokks er et restprodukt fra raffinering af svær brændselsolie. Det er ikke et kulprodukt og falder derfor ikke ind under EKSF-traktaten (se bilag I til traktaten). Da koncentrationen heller ikke har nogen betydning på EF-plan i fusionsforordningens betydning, blev den anmeldt til de tyske konkurrencemyndigheder, Bundeskartellamt, der den 24. november 1995 besluttede ikke at forbyde den.
- (61) Oliekokks anvendes som brændsel i kraftværker og i cementindustrien. Desuden anvendes oliekokks ved koksframstillingen og i stålindustrien som tilsætning til højovnskokks. Oliekokks fremstilles af alle raffinaderier og sælges primært af fem store handelsvirksomheder (Aimcor, Koch-Carbon, Thyssen/Citco, SSM og Louisiana-Carbon). MGPC har på verdensplan solgt ca. 2 mio. tons oliekokks (se Coal Week International fra 1. august 1995), heraf 0,38 mio. tons inden for EF. I Tyskland (markedsvolumen: 2,4 mio. tons) afsatte MGPC sidste år [...] ⁽²⁾ oliekokks og opnåede dermed en markedsandel på ca. [5-10 %] ⁽³⁾. RH driver ikke virksomhed inden for salg af oliekokks. Koncentrationsprojektet resulterer således ikke i en sammenlægning af mar-

⁽¹⁾ Forretningshemmelighed, hvorfor blot markedsandelsintervallet anføres.

⁽²⁾ Forretningshemmelighed.

⁽³⁾ Forretningshemmelighed, hvorfor blot markedsandelsintervallet anføres.

kedsandele og får kun en ubetydelig virkning på det tyske marked for salg af olieokoks. RH/RKK's erhvervelse af MGPC får ingen virkning på markedet for salg af stenkul i Tyskland og giver heller ikke den nye enhed RH/RKK mulighed for at begrænse andre handelsvirksomheders og/eller aftageres adgang til at erhverve billig importeret kul fra internationale forsyningskilder.

- (62) Såvel Ruhrkohle-koncernen som RKK har erklæret, at de ud over MGPC ikke har erhvervet andre virksomheder eller kapitalinteresser af Metalgesellschaft eller dets datterselskab MG Carbon GmbH, der driver virksomhed inden for produktion og/eller salg af kul eller koks.

VI. SAMMENFATNING

- (63) Den planlagte koncentration forventes ikke at hindre opretholdelsen af egentlig konkurrence på det vigtigste delmarked, nemlig salget af stenkul til den elproducerende industri, idet markedet forventes at ændre sig — markedsvolumenet vil blive reduceret og handelsleddet vil bortfalde i forbindelse med tysk stenkul — som følge af den nye subventionsordning, der træder i kraft i 1996 og i henhold til fællesskabsretten ikke må medføre en fordrejning af konkurrencen mellem kulforbrugere inden for Fællesskabet. RAG-koncernens tidligere store markedsandel hidrørte i overvejende grad fra de prismæssigt regulerede direkte leverancer af indenlandsk stenkul til tyske elproducenter i overensstemmelse med »Jahrhundertvertrag«. Da RAG i den forbindelse ikke havde noget egentligt spillerum for prisfastsættelse, afspejler denne høje markedsandel ikke egentlig markedsstyrke.

- (64) Efter at de tyske elproducenter ikke længere er forpligtet til at købe indenlandsk kul, vil importen af stenkul på mellemlang og lang sigt få større betydning. Erhvervelsen af RKK giver imidlertid ikke RAG/RH mulighed for at hindre andre handelsvirksomheder og/eller aftagere i at få adgang til de internationale forsyningskilder, ikke mindst i betragtning af, at RAG's samlede mar-

kedsandel formodentlig vil falde. Denne vurdering beror i afgørende grad på en bedømmelse af Stinnes konkurrencepotentiale ved import af stenkul. Stinnes er på nuværende tidspunkt den vigtigste konkurrent til den nye enhed RH/RKK, både når det drejer sig om adgangen til indkøbsmarkeder for billig importeret kul og adgangen til afsætningsmarkederne i Tyskland. RKK driver derimod frem for alt handel med tysk kul og handler i den forbindelse især med husstande og håndværkere. Begge områder vil fremover miste betydning, sidstnævnte sågar i markant grad. Dette er årsagen til, at koncentrationen for stålproducenter og andre industrielle forbrugeres vedkommende heller ikke kan forventes at hindre opretholdelsen af en egentlig konkurrence på afsætningsmarkederne.

Da betingelserne i EKSF-traktatens artikel 66, stk. 2, således er opfyldt, kan den planlagte koncentration godkendes —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Ruhrkohle Handel GmbH's erhvervelse af kontrollen med Raab Karcher Kohle GmbH tillades.

Artikel 2

Denne beslutning er rettet til Ruhrkohle Handel GmbH, Jägerhofstraße 29, D-40479 Düsseldorf og Raab Karcher Kohle GmbH, Rudolf von Bennigsen-Foerder-Platz 1, D-45131 Essen.

Udfærdiget i Bruxelles, den 28. februar 1996.

På Kommissionens vegne

Karel VAN MIERT

Medlem af Kommissionen